

שתי משניות ליום

משנה שלמה

יו"ל ע"י משנה שלמה

העמותה להנחלת אהבת התורה
ואהבת ישראל (ע"ר)

מס' עמותה: 580553329

משנה שלמה עמותה
להנחלת אהבת התורה
ואהבת ישראל (ע"ר)טל': 052-5802345 מייל: mishna.shlema@gmail.com
כתובת: עין שמש 23 גני תקווה 55900פרויקט שתי משניות ליום - לעילוי נשמת
הרה"ק רבי אברהם מתתיהו ב"ר מנחם נחום זצוק"ל כ"ק אדמו"ר מסטפנסט
הרה"ק רבי חיים זאנוויל ב"ר משה זצוק"ל כ"ק אדמו"ר מריבניץ

"תנא דבי אליהו כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן העולם הבא שנאמר: "הליכות עולם לו"
אל תיקרי הליכות אלא הלכות". - רש"י: הלכות - משנה וברייתא. הלכה למשה מסיני.

הלימוד היומי לעילוי נשמת

הרה"ק ישראל אבוחצירא בן הרב מסעוד אבוחצירא ע"ה
מנחם יצחק בנימין בן יוסף חיים ע"ה

משנה א'

ההלכה היא שחיה שיש לה מכה ומחמת המכה אינה יכולה לחיות הרי היא טריפה, ואסור לשחוט אותה. בין שהמכה נעשתה בידי שמים ובין שנעשתה בידי אדם. המשנה מונה מיני מכות שלא ניתן לחיות מחמתן ולכן הם טריפה וכולם נאמרו הלכה למשה מסיני.

רבינו עובדיה מברטנורא

אלו טרפות. ניקב הושט. שני עורות יש לו לושט, החיצון אדום והפנימי לבן. אם ניקב זה בלא זה כשרה, נקבו שניהן אפילו זה שלא כנגד זה, טרפה. וכל נקב במשהו.

ופסוקת הגרגרת. לרחבה ברובה. ואינה טריפה עד שיפסק רוב החלל. ועובי התנוך אינו משלים לרוב. ודוקא כשנפסקה לרחבה הוא דפטולה ברובה, אבל לארכה של קנה, אפילו לא נשתייר בה אלא חוליא אחת למעלה לצד הראש וחוליא אחת למטה סמוך לכנפי ריאה, כשרה, לפי שכל זמן שהבהמה מושכת צוארה יותר הסדק מתמעט ואינו נראה.

ניקב קרום של מוח. שני קרומים יש למוח, העליון דבוק לעצם הגולגולת, והשני הסמוך למוח. אם ניקב העליון והשני הסמוך למוח קיים, כשירה. ניקב השני הסמוך למוח אף על פי שהעליון קיים, טרפה, ואף על פי שלא ניקב העצם.

ניקב הלב לבית חללו. שני חללים יש ללב, הגדול לצד ימין הבהמה, וחלל קטן לצד שמאל. אם ניקב הלב במשהו והגיע הנקב לאחד משני אלו החללים, טרפה. וכן אם ניקב בסחוס שבלב העשוי כעין ביב והוא קרוי קנה הלב, טרפה.

נשברה השדרה. חוליות השדרה. ונפסק החוט. כמין חוט לבן יוצא מן המוח ועובר על פני אורך השדרה כולה, וקרום דק מקיף את החוט. ואם נפסק רוב הקיפוי של קרום זה ברחבו, היינו נפסק החוט וטריפה, ואפילו לא נשברה השדרה, אלא אורחא דמלתא נקט, דרוב פסיקת החוט על ידי שבירת השדרה הוא.

אלו טרפות בבהמה: נקובת הושט שני עורות מקיפים את הושט, העור החיצוני צבעו אדום, והפנימי צבעו לבן, ואם יש חור גם בעור החיצוני וגם בעור הפנימי הבהמה הינה טריפה, ופסוקת הגרגרת הגרגרת היא הקנה ואם נחתך רובו של הקנה לרוחב הבהמה טריפה, אך אם נחתך הקנה לאורכו, אזי אם נשאר חלק כל שהוא מהקנה מצד הראש וחלק נוסף מהצד הקרוב לריאה שלא נחתך, הבהמה כשרה, כיוון שחתך זה יכול להתרפא, נקב קרום של מוח שני קרומים יש סביב המוח, קרום עליון שהוא דבוק לעצם הגולגולת וקרום תחתון שבו מונח המוח, ואם יש חור בקרום התחתון הרי הבהמה טריפה, אך אם החור נמצא בקרום העליון הבהמה כשרה, נקב הלב לבית חללו אם יש חור בלב שמגיעה עד חלל חדרי הלב, הבהמה טריפה, נשברה השדרה מערכת החוליות הנמצאות בגב ונפסק ונקרע החוט שלמה חוט השדרה, והואיל ובד"כ חוט השדרה נקרע כאשר חוליות השדרה נשברות כתבה המשנה 'נשברה השדרה', אך אם נשברו החוליות והחוט לא נקרע הבהמה כשרה, נטלה הכבד ולא נשתייר נשאר הימנה ממנו כלום הבהמה טריפה, אך אם נשאר מהכבד חתיכה בגודל של כזית במקום בו אמור להיות הכבד וכן נשארה ממנו חתיכה נוספת בגודל כזית סמוך למקום בו נמצאת 'המרה' הבהמה כשרה, הריאה שנקבה שני קרומים מקיפים את הריאה, ואם יש חור בשניהם כך שהחור מגיע עד חלל הריאה, הבהמה טריפה, או שחסרה וכן אם חסרה לריאה אחת מחמש האונות שלה. רבי שמעון חולק על תנא קמא ו... אומר: שגם אם ניקבה הריאה הבהמה כשרה עד שתנקב לבית הסמפונות אלא אם כן החור ניקב גם את הסימפון הגדול שבתוך הריאה שכל הסימפונות שבריאה נכנסים לתוכו. נקבה הקבה אם יש חור בקיבה שמגיע עד חלל הקיבה, נקבה המרה אם יש חור במרה בצד שאינו סמוך לכבד, נקבו הדקין אם יש חור במעיים במקום בו אין מעי גס/ דק שמכסה/סותם את החור, הפרס הפנימית הכיס הגדול שאליו נכנס האוכל מהוושט נקרא כרס פנימית שנקבה ואם יש בכיס חור שמגיע עד לחלל הכיס, הבהמה טריפה, או שנקרע רב החיצונה סביב חלל הבטן ישנו קרום עבה והוא מחזיק בתוכו את רוב האברים הפנימיים, ואם נקרע רובו של קרום זה הבהמה טריפה. רבי יהודה חולק ו... אומר: הגדולה בהמה גדולה טפח אם נקרע אורך של טפח ויותר מאותו קרום עבה שמקיף את חלל הבטן, הבהמה טריפה, והקטנה

לעילוי נשמת

מורי ורבי הרה"ק יצחק יגן ב"ר יעקב ורחל זצוק"ל
מורי אבי דוד שלום ב"ר שלמה דב וברכה שיפמן ע"ה
הרבנית פעריל דבורה ע"ה בת הרב ישראל צבי יאיר
מרת חיה רויזא בת מוה"ר נטע צבי שלזינגר ע"ה

לקבלת המשנה היומית למייל או לוצאפ ולהנצחות

ניתן לשלוח מייל לכתובת: mishna.shlema@gmail.com

או לשלוח הודעה לנייד: 052-5802345 או: 053-4287288

הבינו עובדיה מברטנורא

ניטל הכבוד ולא נשתייר כוית במקום מרה וכוית במקום שהיא חיה משם, דהיינו מקום תלייתה כשהיא מעורה ודבוקה תחת הכליות. ואם נשתייר בה פחות משני זיתים בשני מקומות הללו, או אפילו יותר משני זיתים ושלא בשני מקומות הללו, טריפה.

הריאה שניקבה. שני קרומים דקים יש לריאה, ניקב זה בלא זה, כשרה. ניקבו שניהן והרוח יוצא כשנפחים אותה, טריפה.

ומטעם ריאה שניקבה נאסרו כל הסירכות שבריאה כשהם במקום דעבידי לאינתוקי, לפי שאין סירכא בלא נקב, שהריאה שואבת כל מיני משקה והמשקה נעשה עב בתוכה ויוצא מעט מעט דרך הנקב ונקפה ונעשה קרום. וכשהסירכות במקום דלא עבידי לאינתוקי, כגון אונא באונא כסדרן, זו מגינה על זו וחוזרת לבריאותה ואין הנקב מתגלה, אבל כשהם במקום דעבידי לאינתוקי, הקרום מתפרק והנקב מתגלה.

או שחסרה. כגון שחסר אחד מחמש אונות שיש לריאה. ואם נחסרה אחת משלוש האונות של צד ימין, יש אומרים שהענוניתא משלמת וכשרה. ואם חסרה הענוניתא עצמה, יש מכשירין, דאין זה חסרון, שהרבה בהמות אין להם ענוניתא. כך מוכח בגמרא.

ובבהמה קטנה שרוב הכרס החיצונה שלה קטנה מאורך טפח **בְּרִבָּה** אם רוב הקרום של הכרס החיצונה נקרע, הבהמה טריפה, גם אם אורך הקרע הוא פחות מטפח. **הַמָּסֶס וּבֵית הַפּוֹסוֹת** הם אברים השייכים למערכת העיכול והם מחוברים האחד לשני כך שהאכול עובר מאחד לשני ומגיע לקיבה **שְׁנֵקְבוּ לַחוּץ** ואם יש בהם חור בצד החיצוני שלהם, היינו שלא במקום בו הם מחוברים האחד לשני, הבהמה טריפה. **נִפְלָה מִן הַגֵּג** בהמה שנפלה מהגג ונשחטה מיד לאחר נפילתה, הרי בהמה זו טריפה, לפי שיש חשש שהתרסקו אבריה מחמת הנפילה, ברם אם לאחר הנפילה הלכה ברגליה בגב ישר, הרי היא כשרה*, **נִשְׁתַּבְּרוּ רֹב צִלְעוֹתֶיהָ** לבהמה יש עשרים ושתים צלעות, אחד עשר צלעות מכל צד, ואם נשברו רוב צלעותיה, היינו שתיים עשרה צלעות ויותר, הבהמה טריפה, **וְדְרוֹסֶת הַזָּאֵב** בהמה ששרט אותה זאב בציפורני רגליו הקדמיות והכניס בה ארס. **רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר:** רבי יהודה בא לפרש את דברי חכמים ואומר **דְרוֹסֶת הַזָּאֵב - בְּדָקָה** שרק בהמה דקה, כגון: כבשה/עז נעשים טריפה אם דרס אותם זאב, אך בהמה גסה, כגון: שור, שדרס אותם זאב, אינם נעשים טריפה, **וְדְרוֹסֶת הָאֵרִי - בְּגִטָּה** אבל אם דרס אריה אפילו בהמה גסה, היא נעשית טריפה **דְרוֹסֶת הַנֶּץ - בְּעוֹף הַדֶּק** נץ שדורס עוף עושה אותו טריפה רק אם מדובר בעוף דק, כגון: יונים, **וְדְרוֹסֶת הַגֵּס** אך אם דורס ינשוף/ בז - **בְּעוֹף הַגֵּס** גם עופות גסים, כגון: אווזים ותרנגולים נעשים טריפה מחמת דריסתם. **זֶה הַכֶּלֶל, כָּל שְׂאִין כְּמוֹהָ חִיָּה** כל בהמה שקיבלה מכה, וידוע לנו שמחמת מכה זו אין הבהמה יכולה לחיות - הבהמה הינה **טְרֵפָה** ואסורה באכילה.

*וכן אם שחטו אותה לאחר עשרים וארבע שעות מוזמן הנפילה הבהמה כשרה גם אם לא הלכה על רגליה, אך צריך לבדוק אותה אם לא התרסקו אבריה הפנימיים מחמת הנפילה.

המשך רבינו עובדיה מברטנורא משנה א

עד שתנקב לבית הסמפונות. קנוקנות קטנות המתפשטות בתוך הריאה כולן שופכין לסימפון הגדול. ולבית הסמפונות דתנן, כלומר לסמפון הגדול שכל הסמפונות שופכים לו. ואין הלכה כרבי שמעון.

ניקבה הקיבה. נקב מפולש לתוך חללה בכל שהוא.

ניקבה המרה. הכיס שלה. למקום שאין הכבד טותמתה.

ניקבו הרוקין. בני מעים. למקום שאין דקים אחרים סמוך לנקב להגין עליו. אבל הדרא דכנתא דאנקיב לחבריה, חבריה מגין עליה.

כרס הפנימי. כל הכרס כולו קרוי כרס פנימי ונקוברו במשהו. כרס החיצונה, בשר החופה את רוב הכרס והוא קרום עב עובר על כל החלל מן החוזה ועד הירכים. והכרס מיעוטו נחבא תחת צלעות החוזה. ורובו תחת אותו קרום. ונקרע ברובו דקאמר, היינו שרואים כמה יש מן הקרום כנגד אותו רוב הכרס ואם נקרע שם רוב מה שיש מן הקרום כנגד הכרס, טריפה. ואם ממקום שהכרס כלה ולמטה נקרע אותו קרום, כשרה.

הגדולה טפח. בשור גדול אם נקרע טפח, טריפה, אע"ג דלא היה רובה. ובעגל קטן מטרפא ברובה, אע"ג דלא היה טפח. והלכה כרבי יהודה.

המסס ובית הכוסות. סוף הכרס עשוי ככובע וקרוי בית הכוסות, והמסס מחובר בו, וסביב לחבורן כשבים להבדילן יש דופן לזה ודופן לזה, ובאמצע הן שופכין זה לתוך זה, והמאכל נכנס מבית הכוסות להמסס ומן המסס לקיבה ומהקיבה לדקין.

שניקבו לחוץ. שהנקב נראה מבחוץ. כגון שניקבו או זה או זה שלא במקום חבורן. לאפוקי אם נקבו במקום חבורן דכשר, לפי שדופן המסס מגין על נקבי בית הכוסות, ודופן בית הכוסות מגין על נקבי המסס.

נפלה מן הגג. ושחטה מיד, טריפה, אם לא הלכה ברגליה אחר נפילתה. דחיישינן שמא נתרסקו אבריה. ואם הלכה מלא קומתה, כשרה ואינה צריכה בדיקה. ואם עמדה ולא הלכה ושחטה, צריכה בדיקה. וכן אם שהתה מעת לעת אחר שנפלה ושחטה, אף על פי שלא הלכה ולא עמדה, כשרה וצריכה בדיקה. ובדיקה זו בחלל הגוף בפנים לראות אם נתרסקו אבריה. ובית הרחם וכן הסימנים אין בהם משום ריטוק אברים.

נשתברו רוב צלעותיה. עשרים ושתים צלעות גדולות שיש בהן מוח יש לבהמה, אחד עשר מכאן ואחד עשר מכאן. נשתברו שש מכאן ושש מכאן, או אחד עשר מכאן ואחד מכאן, זהו נשתברו רוב צלעותיה. והוא שנשברו מחציין כלפי השדרה, לפי ששם חיותה, ולא מחציין לצד החוזה.

ודרוסת הזאב. שמכה בצפרניו בבהמה ומטיל בה ארס ושורפה. ואין דרוסה אלא ביד, אבל לא ברגל. ואין דרוסה אלא מדעת. ודרוסה שאמר, צריכה בדיקה כנגד בני מעיים, וכגון ספק דרסה או שראה שדרסה ואין מקום הדריסה ניכר מבחוץ, צריכה בדיקה גבה וכריסה וצדיה וכל שכנגד בני מעיים. ואם האדים שם בשר, טריפה. ואם ודאי דרוסה היא, בודק כנגד מקום הדריסה ורואה אם האדים הבשר, טריפה, ואם לאו כשרה.

דרוסת הזאב בדקה. אבל בגסה לא אלים ויהריה למקלייה.

ודרוסת ארי בגסה. וכל שכן בדקה. ורבי יהודה לפרושי מלתיה דת"ק אתי ולאן לאפלוגי עליה. והלכה כמותו.

הניץ. אשפרוי"ר בלע"ז.

בעוף הדק. יונים וצפורים.

דרוטת הגס. אשטו"ר.

בעוף הגס. אווזים ותרנגולים.

זה הכלל. לאתויי שבעה מיני טרפות שלא הזכירו במשנה ואלו הן.

[א] קולית הירך שקפץ ממקומו מן החור שבעצם האליה שהוא תחוב בו, והוא דאיעכול ניביה.

[ב] לקתה אפילו בכוליא אחת, וכל שכן בשתייהן. והוא דמטיא לקותא למקום חריץ של כוליא.

[ג] טחול שניקב נקב מפולש במקום עבה שבו. ואם נשתייר בו כעובי דינר זהב, כשר.

[ד] סימנים שנדלדלו ברובן, כלומר שנתלשו בכמה מקומות ומחוברים כאן מעט וכאן מעט.

[ה] נעקרה צלע מעיקרה. דדוקא נשתברו תנן במתניתין דבעינן רובא, אבל נעקרה צלע אחת מעיקרה עד חצי חוליותה, טריפה.

[ו] גולגולת שהוכתה מכות רבות על גולגולתה ולא נפחתה ולא ניקב הקרום, אם רובה נחבסה דהיינו נתרוצצה, טריפה.

[ז] ובשר החופה את רוב הכרס ברובו, נמי איכא למאן דאמר דתנא מייתי ליה בזה הכלל. ולא הזכיר בפירוש במשנה, לפי שאינם מפרשין הכרס החיצונה ששנוי

במשנה שהוא בשר החופה את רוב הכרס כדפרישנא לעיל.

וכן מייתי תנא בזה הכלל בהמה שנחתכו רגליה האחרונים מן הארכובה ולמעלה, טריפה. וחסרון בשדרה, שאם חסרה חוליא אחת, טריפה. וגלודה, שנפל עורה

והופשטה כולה, או מחמת שחין או מחמת מלאכה, טריפה. וחרותה, שצמקה ריאה שלה ונעשית כחריות של דקל מחמת פחד שהבעיתה אדם, דדוקא בידי שמים

תנן לקמן שהיא כשירה משום דהדרא בריאה, אבל לא בידי אדם. וכל הני טרפות רביניהו תנא בזה הכלל.

כל שאין כמוה חיה. שלקתה מכה. שאין בהמה לקויה דוגמתה יכולה לחיות.

משנה ב

רבינו עובדיה מברטנורא

ניקבה הגרגרת. בלא חסרון איסר כדמפרש. ואם ניקבה נקבים הרבה מפולשים ואין בהן חסרון, רואין אם כשיצטרפו יש בכלן שיעור רוב גרגרת, טריפה, ואם יש באותן נקבים חסרון או שחסרו ממנו רצועות ארוכות, רואין אם כשיצטרף כל מה שחסר יעלה יותר משיעור איסר, טרפה, ואם כאיסר או פחות, כשרה. וכן הלכה.

או שנסדקה. והוא שישתייר בה בקנה למעלה ולמטה כל שהוא.

נפחתה הגלגולת. העצם נפחת ורואים אנו שלא ניקב קרום של מוח.

ניטלה הכבד ונשתיר הימנה כזית. והוא שיהיה כזית במקום מרה וכזית במקום שהיא מעורה.

זה לתוך זה. סממוכין הן ודופן של שניהם אדוקים זה לזה, ובאמצעיתן הן שופכין זה לזה. ואם חזרו וניקבו במקום אדיקת דפנותיהם, ואין הנקב נראה לחוץ אלא זה לתוך זה, כשרה, דהא להדידי נמי שפכי.

ניטל הטחול. לא שנו אלא ניטל, אבל ניקב במקום עביו ולא נשתיר בו כעובי דינר זהב טריפה, כדפרישן לעיל.

ניטלו הכליות. בין שניטלו שתייהן בין שניטלה אחת מהן, כשרה. ולא שנו אלא ניטלו, אבל הכוליא שהקטינה מחמת חולי, בדקה עד כפול, בגסה עד כענבה בינונית, טריפה. ואם מלאה מים סרוחים, טריפה. מים זכים, כשרה.

ניטל לחי התחתון. מעל הבשר והסימנים מחוברין בבשר. ולא שנו אלא שיכולה לחיות על ידי הלעטה ששופכים המאכל לתוך פיה. אבל אינה יכולה לחיות על ידי הלעטה, טריפה.

ניטלה האם. היא הרחם, מטריץ בלע"ז, שהעובר מונח בה.

והרותה בידי שמים. שצמקה הריאה שלה ויבשה כחריות של דקל מקול רעם וברק וצ"ל וראיית ברק, כשרה. ובידי אדם, כגון שהבעיתה אדם או שאר כל הבריות כגון שאגת אריה וקול שחל, טריפה.

והיכי ידעינן אם בידי שמים וכשרה אם בידי אדם וטריפה. בקיץ מביא כלי חרס לבנים וממלאן מים קרים ומניח הריאה בתוכם מעת לעת, אי הדרא בריא, בידי שמים היא וכשרה, ואי לא הדרא בריא, בידי אדם היא וטריפה. ובחורף מביא כלי חרס שחור, שאינו מויע כמו הלבן ואין המים מצטננים בו.

ויש מפרשים שמביא כלי נחושת, וממלאן מים פושרים ומניח הריאה בתוכן מעת לעת, אי הדרא בריא כשרה, ואם לאו, טריפה.

הגלודה. שהופשט עורה מעליה. אם נשאר בה עור כרוחב סלע על פני השדרה כלה שנמצאו חוליות השדרה כולן מחופים, הרי זו כשרה. ואם נפשט ממנו רוחב סלע על פי כל השדרה, אף על פי שכל שאר עורה קיים, טריפה. וכן הוא פסק ההלכה.

ואלו פשרות בבהמה עתה מפרטת המשנה מיני מכות שגם אם קיבלה אותם הבהמה, הבהמה כשרה **נקבה הגרגרת** אם יש חור בקנה, **או שנסדקה** היינו שנחתך הקנה לאורכו, אם נשאר חלק כל שהוא מהקנה מצד הראש וחלק נוסף מהצד הקרוב לריאה שלא נחתך, הבהמה כשרה, כיוון שחתך זה יכול להתרפא. **עד פמה תחסר** עד איזה גודל חור הבהמה הינה כשרה, גם אם יש לה חור בקנה **רפן שמעון בן גמליאל אומר: עד פאסר האיטלקי** כלומר אם גודל החור קטן מגודל המטבע האיטלקי הנקרא 'איסרי' הבהמה כשרה, ואם החור גדול מגודלו של מטבע זה, הבהמה טריפה. **נפחתה הגלגלת** אם יש חור בגולגולת **ולא נקב קרום של מוח** אך הקרום המחזיק את המוח לא ניקב, הבהמה כשרה, **נקב הלב ולא לבית חללו** אם יש חור בדופן הלב, אך החור לא הגיע עד לחלל חדרי הלב. **נשברה השדרה** אם נשברו חוליות השדרה **ולא נפסק החוט שלה** אך לא נחתך רובו של חוט השדרה, **נטלה הכבד ונשתיר הימנה כזית** היינו אם נשאר מהכבד חתיכה בגודל של כזית במקום בו אמור להיות הכבד, וכן נשארה ממנו חתיכה נוספת בגודל כזית סמוך למקום בו נמצאת 'המרה' הבהמה כשרה, **המסס וביית הפוסות שנקבו זה לתוך זה** כמו שהסברנו במשנה הקודמת שהם שני אברים במערכת העיכול שמחוברים אחד לשני, כך שהאוכל עובר מאחד לשני ומשם לקיבה, ובאה המשנה ללמד שאם יש חור במקום בו הם מתחברים הבהמה כשרה, אך אם החור נמצא בדופן החיצוני שלהם, הבהמה טריפה, אם **נטל הטחול** ולא נשאר ממנו כלום, הבהמה כשרה, אך אם נשאר ממנו עובי שפחות מעוביו של מטבע זהב, הבהמה טריפה, שמחמת מכה זו יש לבהמה כאב גדול שגורם לה לחולי רב, **נטלו הפליות** בין שניטלו שתי הכליות ובין שניטלה רק אחת, הבהמה כשרה, **נטל לחי התחתון** שבלסת, שאיתו לועסת הבהמה את האוכל, **נטלה האם שלה** בהמה נקבה שניטל ממנה הרחם שבו מונח העובר, **וחרותה** שהצטמקו ריאותיה **בידי שמים** מכך שנבהלה מן הרעמים והברקים, הבהמה כשרה, אך אם הצטמקו ריאותיה מחמת בהלה שהבהילה אדם, הבהמה הינה טריפה. **הגלודה** בהמה שנפשט ממנה עורה, בין ע"י מחלה ובין מחמת עבודה קשה שעבדה - **רבי מאיר** - **מכשיר** בהמה שנפשט עורה, **וחכמים** - **פוסלין** את הבהמה מחמת שהיא טריפה.